

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยสำรวจเชิงสาเหตุ (Causes and Effects Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาการดำเนินงานตามปัจจัยกระบวนการการนำนโยบายแก้ปัญหาเสพติดไปปฏิบัติ เพื่อศึกษาความสำเร็จของการนำนโยบายแก้ปัญหาเสพติดไปปฏิบัติในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน และเพื่อศึกษาปัจจัยกระบวนการการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายแก้ปัญหาเสพติดไปปฏิบัติ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ในตำแหน่ง ครูใหญ่ หรืออาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จำนวน 230 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบสอบถามการดำเนินงานการแก้ปัญหาเสพติดของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน โดยใช้องค์ประกอบหรือปัจจัยกระบวนการการนำนโยบายไปปฏิบัติ (A Model of Policy Implementation Process) ของคาร์ล อี. แวนฮอร์น (Carl E. Van Horn) และ โด널ด์ เอส. แวน มิเตอร์ (Donald S. Van Meter) และแบบสอบถามเกี่ยวกับความสำเร็จของการนำนโยบายแก้ปัญหาเสพติดไปปฏิบัติโดยใช้กรอบการประเมินผลและดัชนีบ่งชี้การแก้ปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสถิติ (LISREL) Version 8.53 และสถิติที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าความเบ้ (Skewness) ค่าความโด่ง (Kurtosis) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปร (Inter Correlation) และการวิเคราะห์แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงเส้น (Path Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. การดำเนินงานตามปัจจัยกระบวนการการนำนโยบายแก้ปัญหาเสพติดไปปฏิบัติ ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนทุกปัจจัยอยู่ในระดับมาก
2. ความสำเร็จของการนำนโยบายแก้ปัญหาเสพติดไปปฏิบัติในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนอยู่ในระดับมาก
3. ปัจจัยกระบวนการการนำนโยบายแก้ปัญหาเสพติดไปปฏิบัติในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ได้แก่ปัจจัยด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ นโยบาย ทรัพยากร นโยบาย การสื่อสารและการผลักดันกิจกรรม คุณลักษณะของหน่วยปฏิบัติ เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง และจุดยืนหรือทัศนคติของผู้ปฏิบัติ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จของการนำนโยบายแก้ปัญหาเสพติดไปปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยที่ส่งผลโดยตรง

ต่อความสำเร็จของการนำนโยบายแก้ปัญหาเสพติด ไปปฏิบัติในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ได้แก่ การสื่อสารและการผลักดันกิจกรรม และจุดยืนหรือทัศนคติของผู้ปฏิบัติ ปัจจัยที่ส่งผลโดยอ้อมต่อความสำเร็จของการนำนโยบายแก้ปัญหาเสพติด ไปปฏิบัติในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ได้แก่ มาตรฐานและวัตถุประสงค์นโยบาย ทรัพยากรนโยบาย คุณลักษณะของหน่วยปฏิบัติ และเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

อภิปรายผล

1. ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานตามปัจจัยกระบวนการการนำนโยบายแก้ปัญหาเสพติด ไปปฏิบัติทุกปัจจัยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมภายนอก (External Environment) กล่าวคือสภาพปัญหาเสพติดนั้นส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนอย่างรุนแรง สาธารณชนกำลังรอการแก้ไขอย่างรีบด่วน จากการที่รัฐบาลได้กำหนดให้ปัญหาเสพติดเป็นวาระแห่งชาติและได้ประกาศนโยบายต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด โดยกำหนดยุทธศาสตร์ของการแก้ปัญหาด้วยการระดมพลังมวลชนจากทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ ฝ่ายการเมืองได้แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นที่จะแก้ปัญหาเสพติด โดยเร่งรัดเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อกวาดล้างยาเสพติดอย่างเด็ดขาด ทำให้ชุมชน ประชาชนให้การยอมรับและสนับสนุนการดำเนินการของรัฐบาลอย่างกว้างขวาง โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนนอกจากมีหน้าที่ในการให้การศึกษาและอบรม แก่เด็กและเยาวชนให้เป็นผู้มีความรู้คุณธรรมแล้ว ยังอยู่ในฐานะที่เป็นหน่วยของสังคมที่จะต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายนอก นั่นคือความต้องการของประชาชนและฝ่ายการเมือง ที่ต้องการแก้ปัญหาเสพติดอย่างแท้จริง ปัจจัยหรือแรงกดดันเหล่านี้ทำให้โรงเรียนมีความเชื่อมั่นว่าไม่ได้ดำเนินการแก้ปัญหาเสพติดอย่างโดดเดี่ยว เนื่องจากในอดีตเมื่อโรงเรียนดำเนินการแก้ปัญหาเสพติดอย่างเข้มแข็งมักจะได้รับการปฏิบัติได้ตอบจากขบวนการค้ายาเสพติดอยู่เสมอ เช่น การถูกข่มขู่คุกคาม การที่รัฐบาลดำเนินการปราบปรามยาเสพติดอย่างเด็ดขาด เป็นเสมือนการส่งสัญญาณที่จะแก้ปัญหายาอย่างจริงจัง ทำให้โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนมีความเชื่อมั่นต่อนโยบายดังกล่าวและนำนโยบายแก้ปัญหาเสพติดไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับทัศนะของซาบาเตียร์ และแมสมาเนียน (Sabatier & Mazmanian, 1980, p. 550) ที่เห็นว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบผลสำเร็จ นอกจากจะได้รับการสนับสนุนทางการเมืองแล้ว นโยบายนั้นจะต้องได้รับการสนับสนุนจากสาธารณะด้วย คล้ายกับความเห็นของ ชีมา และรอนดิเนลลี (Cheema & Rondinelli, 1983, p. 49) ที่ศึกษาโครงการสร้างงานในชนบทในประเทศไทย พบว่า ความสำเร็จ

ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีความจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนทางการเงิน เทคนิคจาก ส่วนกลาง และสามารถจัดหาบุคคลที่มีทักษะเชิงเทคนิค และเชิงจัดการได้จากท้องถิ่น

2. จากผลการวิจัยพบว่า ความสำเร็จของการนำนโยบายแก้ปัญหายาเสพติดไปปฏิบัติใน โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนอาชีวศึกษา เอกชนได้ดำเนินการแก้ปัญหายาเสพติดโดยใช้หลักการที่เหมาะสม กล่าวคือ ได้มีการกำหนด วัตถุประสงค์ของนโยบายที่ชัดเจน มีการจัดสรรทรัพยากรที่เพียงพอ มีการสื่อสารและการผลักดัน กิจกรรมที่มีประสิทธิภาพ หน่วยปฏิบัติได้มีการจัดองค์กรที่ชัดเจน ผู้นำมีคุณภาพ ทีมงานมี ศักยภาพและมีรูปแบบวิธีการทำงานที่ชัดเจน ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนและการผลักดัน จากกลุ่มการเมือง ผู้ปฏิบัติหน้าที่มีความรู้ความเข้าใจวัตถุประสงค์ของนโยบายและมีความตั้งใจใน การปฏิบัติหน้าที่ ทั้งหมดนี้ถือว่าเป็นประสิทธิภาพของการดำเนินงาน ซึ่งจะนำไปสู่ประสิทธิผล ของการปฏิบัติงาน โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนได้มีเกณฑ์ในการวัดความสำเร็จของการนำนโยบาย แก้ปัญหายาเสพติดไปปฏิบัติโดยชัดเจน กล่าวคือพิจารณาจาก จำนวนนักเรียนที่ติดยาเสพติดมี จำนวนลดลง นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจต่อพิษภัยของยาเสพติดเพิ่มมากขึ้น และนักเรียนที่ติด สารเสพติด ได้รับการดูแลรักษาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งคณะผู้บริหาร โรงเรียนยอมรับและให้การสนับสนุนการแก้ปัญหายาเสพติด โดยมีการจัดทำแผนปฏิบัติการ แก้ปัญหายาเสพติดอย่างเป็นรูปธรรมและมีความชัดเจนในการนำไปปฏิบัติ มีความตระหนักค่อ นนโยบายการแก้ปัญหายาเสพติดและสามารถแก้ปัญหายาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทางด้าน ผู้ปกครองนักเรียนให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหายาเสพติด เช่น การแจ้งเบาะแสยาเสพติดให้ โรงเรียนได้รับทราบ นอกเหนือจากนั้น หน่วยเหนืออำนวยความสะดวกและจัดสรรงบประมาณ สนับสนุนการแก้ปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่อง แผนปฏิบัติการแก้ปัญหายาเสพติดของโรงเรียน จะประสบผลสำเร็จต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ และประชาชนทั่วไป นโยบายและ แผนการแก้ปัญหายาเสพติดของโรงเรียนเป็นที่ยอมรับและได้รับการสนับสนุนจากชุมชนและ ท้องถิ่น การพิจารณาความสำเร็จดังกล่าวสอดคล้องกับ ชีมา และรอนดินลลี (Cheema & Rondinelli, 1983) ซึ่งพิจารณาความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ จากระดับการบรรลุ วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้กับผลกระทบต่าง ๆ ของนโยบาย และสอดคล้องกับ ซัคแมน (Suchman, 1967, pp. 167-180) ที่ได้เสนอเกณฑ์ในการพิจารณาความสำเร็จ โดยพิจารณาจากเกณฑ์ความ พยายาม (Effort) เกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance) เกณฑ์ความเพียงพอ เกณฑ์ประสิทธิภาพ (Efficiency) และ เกณฑ์กระบวนการ (Process) และยังสอดคล้องกับ นากามูระ และสมอลวูด (Nagamura & Smallwood, 1980) ที่ได้เสนอเกณฑ์ในการประเมินความสำเร็จของการนำนโยบาย ไปปฏิบัติไว้ว่า ต้องพิจารณาจากเกณฑ์การบรรลุเป้าหมายของนโยบาย (Policy Goal Attainment)

เกณฑ์ประสิทธิภาพ (Efficiency) เกณฑ์ความพึงพอใจของผู้ลงคะแนนเสียง (Constituency Satisfaction) เกณฑ์การตอบสนองความต้องการของลูกค้า (Clientele Responsiveness) และ เกณฑ์การดำรงอยู่ของระบบ (System Maintenance)

3. จากผลการวิจัยพบว่า ทุกปัจจัยกระบวนการการนำนโยบายแก้ปัญหาเสาพิศไปปฏิบัติมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายการแก้ปัญหาเสาพิศไปปฏิบัติในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนได้ดำเนินการแก้ปัญหาเสาพิศ โดยอาศัยพื้นฐานทฤษฎีที่เหมาะสมกล่าวคือมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของนโยบายที่มีความชัดเจน ไม่มีความซับซ้อน เข้าใจง่าย ผู้เกี่ยวข้อง กับนโยบายได้รับรู้และมีส่วนร่วม มีแผนในการควบคุมและการประเมินผลที่ชัดเจน ในด้านทรัพยากรนโยบายนั้น ได้มีการจัดงบประมาณที่เพียงพอและทันต่อเวลา ตลอดจนความเพียงพอด้านกายภาพและสิ่งกระตุ้นอื่น ๆ มีการสื่อสารและการผลักดันกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพ มีความชัดเจนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน มีระดับความเข้าใจตรงกันพร้อมทั้งมีกิจกรรมผลักดันที่เป็นการเสริมแรงทางบวก มีการจัดโครงสร้างของหน่วยงานในการแก้ปัญหาเสาพิศอย่างชัดเจนทุกระดับ มีทีมงานที่มีศักยภาพ ผู้นำมีคุณภาพ ตลอดจนมีรูปแบบวิธีการทำงานและเทคนิคการจัดการที่ดี นโยบายแก้ปัญหาเสาพิศในโรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากประชาชน ชุมชนและท้องถิ่น ได้รับการผลักดันจากกลุ่มการเมือง ในด้านจุดยืนของผู้ปฏิบัติมีความรู้ความเข้าใจและยอมรับในนโยบาย มีความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อผลสำเร็จของวัตถุประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ แวน มีเตอร์ และแวน ฮอร์น (Van Meter & Van Horn, 1975, pp. 462-474) ซึ่งได้กล่าวถึงสาระสำคัญของความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ว่า ปัจจัยหรือตัวแปรหลัก 6 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของนโยบาย ได้แก่ 1) มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย 2) ทรัพยากรนโยบาย 3) การสื่อสารและการผลักดันกิจกรรม 4) คุณลักษณะของหน่วยปฏิบัติ 5) เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และ 6) จุดยืนหรือทัศนคติของผู้นำที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยดังกล่าวนี้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน

4. จากผลการวิจัยพบว่า การสื่อสารและการผลักดันกิจกรรม และจุดยืนหรือทัศนคติของผู้ปฏิบัติเป็นปัจจัยกระบวนการการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จของการนำนโยบายแก้ปัญหาเสาพิศไปปฏิบัติในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนได้จัดให้มีการสื่อสารและการผลักดันกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนนโยบายการแก้ปัญหาเสาพิศในโรงเรียนอย่างจริงจัง ซึ่งเป็นผลมาจากการที่รัฐบาลได้ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแก้ปัญหาเสาพิศ เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2546 และได้ประกาศนโยบายต่อสู้เพื่อเอาชนะเสาพิศเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2546 โดยได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ของการต่อสู้ด้วยการระดมพลังแผ่นดิน โดยอาศัย

หน่วยราชการหลัก 4 กระทรวง คือ กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุข พร้อมทั้งพลังจากองค์กรเอกชน ตลอดจนสื่อสารมวลชน มีการกำหนดระยะเวลาของการทำสงครามยาเสพติดคือตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2546 ถึง 30 เมษายน 2546 มีองค์กรที่ทำหน้าที่ประเมินผลการดำเนินงานตั้งแต่ระดับชาติจนถึงระดับอำเภอ การสื่อสารนโยบายและการผลักดันกิจกรรมดังกล่าวเป็นไปในวงกว้างและเป็นที่ตอบรับของสาธารณชนอย่างกว้างขวาง เป็นแรงเสริมให้การสื่อสารและการผลักดันกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาเสพติดของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จของการนำนโยบายแก้ปัญหาเสพติดไปปฏิบัติในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ซึ่งสอดคล้องกับ ชูลซ์ (Schultze, 1977, p. 202) ที่ให้ความเห็นว่า กิจกรรมผลักดัน เป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้กำหนดนโยบาย หรือผู้บริหาร โครงการต้องกำหนดให้มีขึ้นเพื่อใช้วัดความก้าวหน้าหรือวัดผลการปฏิบัติตามนโยบาย แผนงานหรือโครงการ โดยการใช้วิธีต่าง ๆ เข้าควบคุมการปฏิบัติงานให้ผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติตามแนวทางของนโยบายที่กำหนดไว้ และตรงกับ แวน มิเตอร์ และแวน ฮอร์น (Van Meter & Van Horn, 1975) ที่ได้ให้ทัศนะว่า มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายไม่สามารถทำให้บรรลุผลสำเร็จได้ เว้นเสียแต่จะถูกอธิบายด้วยความชัดเจนอย่างเพียงพอเพื่อที่จะให้ผู้ำนโยบายไปปฏิบัติสามารถรู้ถึงสิ่งที่ถูกคาดหวังไว้ของมาตรฐานและวัตถุประสงค์นโยบาย ตลอดจนมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของแผนงานที่ผู้ปฏิบัติก็ต้องได้รับความเข้าใจซึ่งต้องอาศัยประสิทธิภาพของการสื่อสาร ซึ่งจะประกอบไปด้วย ความชัดเจน ความถูกต้อง ความคงเส้นคงวา และทันเวลา เช่นเดียวกับ แฮมเบิลตัน (Hambleton, 1983, pp. 397-418) มีความเห็นว่า ปัจจัยของการเผยแพร่ข่าวสารของนโยบายเป็นปัจจัยที่กำหนดถึงกระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ที่สัมพันธ์กับระบบการวางแผนนโยบายโดยเขาเห็นว่าการสื่อสารของนโยบายเป็นตัวแปรหนึ่งที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ในส่วนของผู้ปฏิบัติงานตามแผนงานแก้ปัญหาเสพติดของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน มีทัศนะคติเชิงบวก ให้การยอมรับนโยบาย มีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จของการนำนโยบายแก้ปัญหาเสพติดไปปฏิบัติในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ซึ่งสอดคล้องกับ แวน มิเตอร์ และแวน ฮอร์น (Van Meter & Van Horn, 1975, pp. 472-474) ซึ่งเห็นว่าปัจจัยดังกล่าวเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของนโยบาย เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ เบอร์แมน และแมคลาฟลิน (Berman & McLaughlin, 1977) ที่พบว่า ปัจจัยด้านจิตสำนึกสามารถอธิบายหรือทำนายผลของเป้าหมายโครงการได้ และตรงกับผลการศึกษาของ คีน (Keen, 1978) ที่พบว่า การที่โครงการประสบประสิทธิผลนั้นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญก็คือ การที่ผู้ทำไปปฏิบัติมีความตั้งใจมาจากภายในที่ต้องการเปลี่ยนแปลงและมีความผูกพันกับโครงการ

นอกจากนี้ วรเดช จันทรร (2527, หน้า 543-544) เห็นว่า ความมีหรือไม่มีประสิทธิผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญ 2 ประการ คือ ระดับความเข้าใจสภาพความเป็นจริงในการให้บริการของผู้กำหนดนโยบายหรือผู้บริหาร โครงการพัฒนา และระดับของการยอมรับนโยบายเข้าเป็นส่วนหนึ่งของหน้าที่ประจำวันของผู้ปฏิบัติ

5. จากผลการวิจัยพบว่ามาตรฐานและวัตถุประสงค์นโยบาย ทรัพยากรนโยบาย คุณลักษณะของหน่วยปฏิบัติ และเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เป็นปัจจัยกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ส่งผลโดยอ้อมต่อความสำเร็จของการนำนโยบายแก้ปัญหาเสพติดไปปฏิบัติในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะถึงแม้ว่าปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ไม่ได้ส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จของการนำนโยบายแก้ปัญหาเสพติดไปปฏิบัติในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนก็ตาม แต่ปัจจัยเหล่านี้มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายแก้ปัญหาเสพติดไปปฏิบัติในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน โดยส่งผลผ่านปัจจัยอื่น กล่าวคือปัจจัยมาตรฐานและวัตถุประสงค์นโยบาย มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของการนำนโยบายแก้ปัญหาเสพติดไปปฏิบัติในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน โดยส่งอิทธิพลผ่านปัจจัยการสื่อสารและการผลักดันกิจกรรม และปัจจัยคุณลักษณะของหน่วยปฏิบัติ ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมุติฐานที่กำหนดไว้บางส่วน ซึ่งข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับ ซาบาเตียร์ และแมซมานิอัน (Sabatier & Mazmanian, 1980, pp. 18-43) ซึ่ง เห็นว่า ความสามารถของกฎหมายในการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบาย จะต้องกำหนดให้ชัดเจนและมีความแน่นอน ดังนั้น หากเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายปราศจากความชัดเจนแล้ว ก็จะมีผลทำให้วิธีการถูกเบี่ยงเบนไปด้วยเช่นเดียวกับการศึกษาของ แวน ฮอร์น (Van Horn, 1979, p. 120) ซึ่งพบว่า ความชัดเจนของการออกแบบแผนงาน ที่เป็นมาตรฐาน และการกำหนดทรัพยากรชัดเจน จะช่วยให้ชุมชนเอาใจใส่ ต่อโครงการพัฒนาท้องถิ่น และพร้อมจะดูแลอย่างแข็งขันในการใช้จ่ายของแผนงานบริหารสังคม ความเห็นนี้ตรงกับ การอธิบายอิทธิพลเกี่ยวกับความชัดเจนของเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของนโยบายในวรรณกรรมของ วรเดช จันทรร (2528, หน้า 535-554) ที่เห็นว่า การมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติชัดเจน จะทำให้ผู้ปฏิบัติเข้าใจว่า อะไรคือเป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่ผู้กำหนดนโยบายต้องการ เมื่อผู้ปฏิบัติเข้าใจว่า อะไร คือความต้องการแล้ว ก็จะทำให้เป็นการง่ายที่ทำให้ผู้บริหารสามารถกำหนดภารกิจเด่นชัด มีการมอบหมายงาน กำหนดความรับผิดชอบเฉพาะของแต่ละฝ่ายให้สัมพันธ์ อันจะเป็นแนวทางทำให้การประสานการทำงานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเป็นไปโดยง่าย และในวรรณกรรมของ กันน์ (Gunn, 1978, p. 173) เห็นว่า ความสมบูรณ์ของการนำนโยบายไปปฏิบัติจำเป็นต้องทำให้มีความเข้าใจอย่างสมบูรณ์เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ที่จะทำให้สัมฤทธิ์ผล และสอดคล้องกับ แฮมเบิลตัน (Hambleton, 1983, p. 407) ซึ่งเห็นว่า หากการสื่อสารนโยบายจากส่วนกลางมีความสับสนในด้าน

เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของนโยบายจะทำให้เกิดความสงสัย แก่ผู้ปฏิบัติและทำให้เกิดผลกระทบที่ล้มเหลว นอกจากนั้นในทัศนะของ เคอร์ (Kerr, 1976, p. 361) ซึ่งเห็นว่าช่องทางที่ทำให้เห็นนโยบายล้มเหลวประการหนึ่ง คือ เป้าหมายไม่ชัดเจนในด้านคุณค่า ทำให้ฝ่ายที่นำนโยบายไปปฏิบัติหรือฝ่ายบริหารสามารถบิดเบือนเป้าหมายได้ ดังนั้น เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายหากมีความชัดเจนจะสามารถนำไปสู่ความสำเร็จที่เป็นจริงและทัศนะของ รีน (Rein, 1983, p. 66) ที่เห็นว่าเป้าหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ เงื่อนไขสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของนโยบาย เพราะเป้าหมายไม่ใช่เป็นเพียงสัญลักษณ์ แต่จะต้องเป็นจริง และเป้าหมายที่คลุมเครือจะนำไปสู่การกำหนดแผนงานและขั้นตอนการนำไปปฏิบัติที่สลับซับซ้อน แต่ถ้าหากแผนการปฏิบัติงานมีเป้าหมายชัดเจน จะทำให้การกำหนดเครื่องมือการให้ควมสนับสนุน การให้การชี้แนะ และอื่น ๆ มีลำดับขั้นตอนชัดเจนแน่นอน และลำดับท้ายคืออาคม ใจแก้ว (อาคม ใจแก้ว, 2533) กล่าวสนับสนุนว่า ปัจจัยนโยบายภายใต้ปัจจัยย่อยคือความสอดคล้องของนโยบายกับปัญหาในเชิงทฤษฎีและความชัดเจนของนโยบายนั้นมีผลต่อหน่วยงาน ข้าราชการระดับปฏิบัติและความสำเร็จของนโยบาย เช่นเดียวกันกับปัจจัยทรัพยากรนโยบายซึ่ง มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของการนำนโยบายแก้ปัญหาเสพติดไปปฏิบัติในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน โดยส่งอิทธิพลผ่านปัจจัยการสื่อสารและการผลักดันกิจกรรม ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมุติฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งตรงกับความเห็นของ เคอร์ (Kerr, 1976, pp. 351-363) ที่ได้ชี้ให้เห็นว่า ความล้มเหลวของนโยบายเกิดขึ้นได้ เพราะองค์กรที่นำนโยบายไปปฏิบัติมีศักยภาพต่ำ คือ การมีกำลังคนไม่เพียงพอขาดทรัพยากร ตัวผู้ปฏิบัติขาดความรู้ความสามารถที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งถือได้ว่าเป็นความล้มเหลวในการปฏิบัติ และนักวิชาการไทยอีกท่านหนึ่ง คือ วรเดช จันทรร (2527, หน้า 535-554) ที่เชื่อว่า ประสิทธิภาพของการนำนโยบายไปปฏิบัติ นอกเหนือจากขึ้นอยู่กับโครงสร้าง งบประมาณ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้แล้ว ยังขึ้นอยู่กับบุคลากรที่อยู่ในองค์กรจะต้องมีความรู้ความสามารถ ทั้งทางด้านการบริหารและเทคนิคอย่างเพียงพอ และตรงกับผลการศึกษาของ คีน (Keen, 1978, p. 31) เรื่องการนำนโยบายด้านคอมพิวเตอร์มาใช้กับระบบการเงินของโรงเรียนในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย พบว่าปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ตัวแบบแคลิฟอร์เนียประสบผลสำเร็จก็เนื่องมาจากการมีทรัพยากรอย่างเพียงพอ สอดคล้องกับ ชีมา และรอนดินลลิ (Cheema & Rondinelli, 1983, p. 300) ที่เห็นว่า ภายใต้กระบวนการจัดสรรทรัพยากรให้ประสบผลในการนำนโยบายไปปฏิบัติ นั้น จะต้องพิจารณาความพร้อมของปัจจัยย่อย 4 ประการคือ เงิน เวลา ทีมงาน อำนาจ เช่นเดียวกันกับอาคม ใจแก้ว (อาคม ใจแก้ว, 2533, หน้า 49) เห็นว่าปัจจัยด้านทรัพยากรภายใต้ปัจจัยย่อย 2 ประการ คืองบประมาณและจำนวนบุคลากรนั้นมีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ นอกจากนั้นปัจจัยคุณลักษณะของหน่วยปฏิบัติมีอิทธิพลโดยอ้อมต่อความสำเร็จของ

การนำนโยบายแก้ปัญหาเสพติดไปปฏิบัติในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน โดยผ่านปัจจัยจุดยืนหรือทัศนคติของผู้ปฏิบัติและยังส่งผลโดยตรงต่อเงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคมและการเมืองด้วย ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมุติฐานบางส่วน อธิบายได้ว่าในการนำนโยบายแก้ปัญหาเสพติดไปปฏิบัติ ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนให้ประสบผลสำเร็จมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ซิมา และรอนดินลลิ (Cheema & Rondinelli, 1983, p. 71) ที่พบว่าโครงสร้างลักษณะและผู้ปฏิบัติ ขององค์กรที่นำนโยบายไปปฏิบัติในระดับภูมิภาคและท้องถิ่น คือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญ เพราะปัจจัยส่วนนี้คือส่วนที่แสดงศักยภาพในการจัดทำแผนการปฏิบัติงานและการประสานงานให้เกิดประสิทธิภาพ เช่นเดียวกันกับทัศนะของ แวน มีเตอร์ และแวน ฮอร์น (Van Meter & Van Horn, 1975, pp. 465-470) ที่เห็นว่า นโยบายที่นำไปปฏิบัติแล้วประสบความสำเร็จ มีความจำเป็นต้องมีกลไกและกระบวนการเพื่อให้หัวหน้า และผู้ได้บังคับบัญชา ได้ถือปฏิบัติให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบาย นอกจากนั้นปัจจัยเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ก็มีอิทธิพลโดยตรงต่อคุณลักษณะของหน่วยปฏิบัติและมีอิทธิพลโดยอ้อมต่อความสำเร็จของการนำนโยบายแก้ปัญหาเสพติดไปปฏิบัติ ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมุติฐานที่กำหนดไว้บางส่วน อธิบายได้ว่าปัจจัยด้านนี้มีความสำคัญต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ สอดคล้องกับทัศนะของซาบาเตียร์ และแมสมาเนียน (Sabatier & Mazmanian, 1980, p. 550) ที่เห็นว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบผลสำเร็จ นอกจากจะได้รับการสนับสนุนทางการเมืองแล้ว นโยบายนั้นจะต้องได้รับการสนับสนุนจากสาธารณะด้วย คล้ายกับความเห็นของ ซิมา และรอนดินลลิ (Cheema & Rondinelli, 1983, p. 49) ที่ศึกษาโครงการสร้างงานในชนบทในประเทศไทยที่พบว่า ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีความจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนทางการเงิน เทคนิคจากส่วนกลาง และสามารถจัดหาบุคคลที่มีทักษะเชิงเทคนิค และเชิงจัดการ ได้จากท้องถิ่นคล้ายกับ ผลการศึกษาของ วรเดช จันทรร (2532 ก, หน้า 186) ที่พบว่าความสำเร็จของโครงการวางแผนครอบครัวในประเทศไทย เป็นเพราะได้รับความสนับสนุนและความร่วมมือทั้งต่างประเทศและภาคเอกชน สามารถทำความเข้าใจ และได้รับการยอมรับจากประชาชน เช่นเดียวกับการค้นพบของ สุรพล กาญจนะจิตรา และประภาส สิลปรัศมี ที่พบว่า (สุรพล กาญจนะจิตรา และประภาส สิลปรัศมี, 2529) ความสำเร็จของโครงการพัฒนากลุ่มอาชีพที่ประสบผลสำเร็จสูง เพราะได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการครุภัณฑ์และงบประมาณจากหน่วยราชการ การมีส่วนร่วมของประชาชนและกลุ่มผลประโยชน์ในท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการใช้ผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานตามปัจจัยกระบวนการนำนโยบายแก้ปัญหา ยาเสพติดไปปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และความสำเร็จของการนำนโยบายแก้ปัญหา ยาเสพติดไปปฏิบัติอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ฉะนั้นกระทรวงศึกษาธิการควรจัดทำเอกสาร และเผยแพร่ข้อมูล โดยสื่อสารมวลชนประเภทต่าง ๆ ให้ประชาชนได้รับทราบ เพื่อสร้างความร่วมมือในการแก้ปัญหา ยาเสพติดให้กับกลุ่มเยาวชน และเพื่อผลักดันให้เกิดกิจกรรมการแก้ปัญหา ยาเสพติดให้กับชุมชน ทุกชุมชน และประชาชนทุกกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งกระทรวงศึกษาธิการควรจัดทำ เอกสารหรือเครื่องหมายสคูติให้กับ โรงเรียนหรือสถานศึกษาเอกชนที่สามารถดำเนินการหรือจัด กิจกรรมป้องกันและแก้ปัญหา ยาเสพติด ได้อย่างดีเลิศ

2. จากผลการวิจัยพบว่า แม้ทุกปัจจัยกระบวนการการนำนโยบายการแก้ปัญหา ยาเสพติด ไปปฏิบัติมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายการแก้ปัญหา ยาเสพติด ไปปฏิบัติ แต่มี เพียงสองปัจจัย คือ การสื่อสารและการผลักดันกิจกรรมและจุดยืนหรือทัศนคติของผู้ปฏิบัติเท่านั้น ที่ส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จของนโยบาย ส่วนปัจจัยเกี่ยวกับมาตรฐานและวัตถุประสงค์นโยบาย ทรัพยากรนโยบาย คุณลักษณะของหน่วยปฏิบัติรวมทั้งเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ส่งผลโดยอ้อมต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ฉะนั้นกระทรวงศึกษาธิการและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริม สนับสนุนการนำนโยบายแก้ปัญหา ยาเสพติดไปปฏิบัติใน สถานศึกษาโดยมุ่งเน้นและให้ความสำคัญด้านการสื่อสารนโยบายและการผลักดันกิจกรรมต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้องกับนโยบายแก้ปัญหา ยาเสพติดและการสร้างจิตสำนึกต่อผู้ปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่นและ เสียสละ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อเนื่อง

จากผลการวิจัยพบว่า การสื่อสารและการผลักดันกิจกรรมและจุดยืนหรือทัศนคติของ ผู้ปฏิบัติเป็นปัจจัยนโยบายเพียงสองปัจจัยเท่านั้นที่ส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จของการนำนโยบาย การแก้ปัญหา ยาเสพติดไปปฏิบัติในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ส่วนปัจจัยนโยบายด้านมาตรฐาน และวัตถุประสงค์นโยบาย ทรัพยากรนโยบาย คุณลักษณะของหน่วยปฏิบัติ และเงื่อนไขทาง เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองเป็นปัจจัยที่ส่งผลโดยอ้อม ฉะนั้นควรทำการวิจัยซ้ำ (Replication) โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ (Quality Research Technique) กับนักวิชาการด้านนโยบาย สาธารณะและกลุ่มผู้ปฏิบัติการการแก้ปัญหา ยาเสพติด เพื่อให้ทราบถึงเหตุผลที่แท้จริงว่าเพราะ เหตุใดปัจจัยนโยบายเหล่านั้นจึงส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติในลักษณะ ดังกล่าวข้างต้น